

J E L E N K O R.

21. szám.

Pest szerda martz. 12ikén.

1834.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (martz. 4ikén orsz. ülés. Az Isó duna-gőzhajózási társ. körlevele. Nagy-Ajtán girásszék. Erdővidéken vizár. Pestbudán szélvész). Anglia (alsóházi viták febr. 19—21ikeig a' végzésekkel együtt). Franciaország (köv. kamarai ülések. Barthe törvény-javaslat a' egyesületek ellen, republicai forrongások Lyon, St Etienne, Párisban 's egyebütt; elmékedések és egyveleg). Spanyolország (a' navarrai vicekirály újabb rendelési a' támadás elnyomására). Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban martz. 4ikén mind a' két Tábla orsz. ülést tartott, előbb ugyan elegyesen, hogy a' Fölségtől legközelebb leérkezett kegy. válaszírás, mellyben királyunk Ő Fölsége az orsz. RR. által születésnap üdvözlésül minap hozzá intézett fölírásra kegyelmesen válaszol, — fölolvastassék; — majd tábláuként külön külön teremben, hogy a' kérdésben forgó új fölírások és üzenetek ügye vitattassék. A' RRnél, mielőtt ezen üzenet 's felírási javaslatok fölvétettek volna, a' borsodi követ ur, megbizóinak szomszédi jus és ügybe avatkozásán épített utasításánál fogva újra indítványba hozá a' hevesi dolgokat, fölszólítván Heves vmegye követét: hogy a' dolog mibenlétét 's történetét a' RRnek hívségesen adná elő. — A' m. Personalis ur megjegyze: hogy a' kérdés már különben is egyes akarattal mellőzve volna; de egyébiránt is, valamint illő, hogy akármelly törvényhatóság követének is jusa legyen akármiféle országos sérelem vagy kívánat iránt indítványt tenni: úgy szükség, hogy egyes törvényhatóságok joga és szabadsága se korlátoztassék abban, hogy saját házi ügyeik iránt akár indítványt tegyenek, akár midőn szükség képviselőjük által az országos RR. összes munkálatát kívánják. Hasonlókat hozván elő a' felszólított hevesi követ is, — az indítvány egyező akarattal újra elmellőztették. — Ezután Pest vármegye követe terjeszté elő megbizóinak kívánását a' publico-politicum fölvétele iránt, de melly, mint már e' tárgyban hozott határozással ellenkező, szinte elmellőztetett. — Az újabb üzenetek és fölírások javaslatai kevés vitával csak hamar jókká hagyattak 's a' fő RRhöz átküldettek. Itt mind a' három fölírási javaslatra megmaradt az előbbi állapot 's a' RRhöz visszaüzenések ez értelemben hagyattak meg föltétetni.

Bécsből az első dunagőzhajózási társaság igazgatóságának körlevele a' részvényes urakhoz.

Az Isó duna-gőzhajózási Társaság igazgatósága kötelességeül tette a' tt. czimzetű

Részvényes urakat e' vállalatban folyvást tudósítani nem csak arról, a' mit tudniok szükséges, hanem valami csak érdekes közleményi tárgyal szolgálhat. Midőn az igazgatóság buzgón törekszik e' tartozást azok iránt teljesíteni, kik érdekeiket kezeire bizák, érzi egyszersmind: milly nehéz magát a' Tagokkal, kik olly külön 's távol helyeken tartózkodnak, illő közlekedésbe hozni 's e' közlekedést rendesen föntartani. — A' levelezési út sok időt rabolna, igen költséges fogva lenni 's a' céljuk még sem volna egészen megfelelő; ennél fogva csak egy út marad nyíltan, t. i. a' hírlapoké. — Midőn tehát az igazgatóság szorosán elhatározza, hogy jövődében kizárólag ezen utóbbi uttal éljen, általán fogva szükségesnek találja ezen határozatát a' részvényes Tagoknak köztudomásul adni. — Ugyan e' végre készült a' jelen körlevél (Circular), mellyben egyszersmind azon értesítés foglalkozik, hogy jövődében Magyarországra nézve a' „Jelenkor“ a' monarchia egyéb részeire nézve pedig a' cs. kir. priv. bécsi ujság (Wiener Zeitung) lesznek a' gőzhajózási ügyében a' közlések organumi. Mind a' két hírlap annyira kiterjedett 's közreható, hogy bárkinek sem nehéz a' közlésekhez jutni. A' tt. cz. Részvényes urak ennél fogva bizodalmasan kéretnek: vegyék magoknak jövődöre zsinórmértékül, hogy minden szükséges és fontos híradás, melly a' gőzhajózási tárgyazza, mindig egyedül csak a' feljebb nevezett két ujságban jelenend meg. 'S mivel e' szerint ki van jelölve az út, mellyen az érdeklött tagok mind azt megtudhatják, mi nekik kedves és szükséges lehet: bátor reményleni az igazgatóság, hogy tartozásának egész mértékben megfelelt 's ugyanezen alkalommal kinyilatkoztatja, hogy ő ezentul soha sem fog többé a' tt. Részvényes urakhoz egyenes (direct) uton fordulni; 's kecségteti magát, hogy a' Részvényes urak megismervén a' jelen céljuk biztos sikerrel egyedül csak az itt kijelölt uton elérhetését, kétségkivül az Igazgatóságnak ebéli intézkedését méltánylani fogják 's tőle azon köztetszést

meg nem tagadni, mellyet minden alkalommal olly buzgón törekszik megérdemelni. — Ha a' Részvényes urak közül egy vagy másik, panaszt, ellenvetést vagy észrevételt szándékoznék tenni, kéretik, hogy azt egyenesen (directe) ide az igazgatósághoz intézze; ki is mindenkor igen örömet kíván arról értesíttetni, valami csak az ő figyelme körén kívül fekehetik. Ugyanezen alkalommal, 1): Ide mellékeltetik másolatban e' f. évi jan. 31-ikén tartott közgyűlésből az Igazgatóság előterjesztvénye*). 2). Hirüladatik e' közgyűlésnek azon határozata, hogy az idén ismét egy 2% felül-osztalék (Superdividend) fog kiosztatni, mellynél fogva egy 1833iki részvény értéke az eddig kiadatott részvényekre nézve 7%nyi kamatot hoz. 3). Hogy ezen osztalékokat (Dividende) Schuller I. G. és társuraknál Bécsben; Kappel Fridrik urnál Pesten és Colloseus I. B. urnál Pozsonyban vehetni föl. 4). Hogy f. évi martz. 1sőjén a' végső-előtti aláírás részvényei ki fognak adatni 's azokat ugyan az imént nevezett három kereskedőháznál Bécsben, Pesten 's Pozsonyban kaphatni meg. Ezen utóbbi részvényekre nézve az első kamatfizetés f. évi szeptemberben veszi kezdetét, melly eddig is az első félévi kamatfizetések határideje volt; 's valamint a' második félévi kamatfizetés mindig martz. 1sőjén történt, ugy ezen rend az utóbbi részvényekre is divatban marad. — Alkalmunk vala tapasztalni, hogy a' többes ízben nyitott aláírások (subscriptio) némelyeknél azon véleményt szülek, mintha t. i. őket csupán azon gőzhajók, mellyek saját aláírásaik következésiben épültek, érdekelhetnék, a' többire pedig épen semmi gondjuk: Ugyanazért helye lesz talán itt e' tárgyról, józan 's helyes szempontunkat nyilvánítani; azt t. i. hogy a' külön időszakban épített 's még építendő gőzhajók mind csak egy egészt képeznek; 's mivel hatásuk egymás közt sokkal szorosab összeköttetésben áll, hogysen azok igazgatását 's-jövedelmét el lehessen különíteni: ennél fogvást a' Részvényesek egy főig az összes vállalkozás birtokában 's következményiben (resultatum) osztoznak; 's az idősb és újabb részvényesek közt csak az által eredhet némi különbség, hogy az utóbbiak azon időre, mellyben az aláírásuk következésiben létesült új hajók még nem valának munkásságban, kamat-osztalékokat (Interessen-dividende) nem követelhetnek. Ők

*) Adjuk jövő levélükben.

itt szintazon helyzetben vannak, mellyben voltak a' vállalat alapítói, kik hasonlókép alapítókjuknak egy egész évig nem huzhaták kamatját. De épen ezen egy egészzé olvadás szül az idősb 's újabb aláírók közt egyenmértéket; mert az idősbek az új gőzhajók közbirásába jutnak, az újabbak ellenben a' romlott hajókra fenhagyott tartalék-tökének (Reserve fond) lesznek közönös tulajdonosi. — Végül még e' következőt szükséges megjegyeznünk: A' tapasztalás bizonyítván, hogy általában, mivel a' kamatok 's osztalékok külön helyeken fizettetnek ki, könnyen zavar keletkezhetik: ezen fizetést tehát egy helyre volt szükség központosítani. Bécsben Schuller I. G. és társ urak erre most egyedül megbizvák. Mindazáltal Pesten Kappel F. és Pozsonyban Colloseus I. B. urak a' Részvényes uraktól az illető nyugtatványokat 's beszédesi utasítványokat mindig által vehetik 's fogják is venni, hogy azokat, miután Schuller I. G. 's társ urakkal Bécsben az iránt értekeztek, kielégíthessék. — A' csász. kir. duna-gőzhajózási Társaság Igazgatósága: Báró Puthon Ján. — B. Geymüller Ján. Henr. — B. Friesenhof A. — Benvenuti I. B.

Nagy-Ajtán jan. 27—28-án, a' hivatalában eddig helyettes most megerősített királybíró Bora Elek ur beiktatása és táblabírák választatása iránt Béli László ur helyettes főtiszt elnöksége alatt girás-szék tartatott, mellyre a' folytatandó tárgyról előre egyetértve számos háromszékiek jelentek meg. A' gyűlést a' helyettes főtiszt ur díszes beszéddel nyitá meg, mellyben az is érintetett, hogy azon girás-szék Miklósvárszékekben tartandó; ezt Bora Elek királybíró beszéde és esküvése követvén, utána a' felvidéki öt helység panaszja következésiben azon nevezetes kérdés fordult elő: valljon a' székezés Baróthon vagy Nagy-Ajtán tartassék e? melly utolsó helyre azt csak a' királybíró tette által. A' kérdés több személyes tetten 's iratáson fejtetvén keresztül, szavazás utján végre is Nagy-Ajtára határozatott; Dónáth Mihály táblabíró pedig egyuttal egy ősi telkét N. Ajtán a' székház helyévé ajánlotta, mit a' RR. némely része köszönettel fogadott ugyan, de nem az ellenfél, melly Baróthon kíváná a' székeztést tartatni; látván, hogy ez által a' girás-szék az ország RR-ek már megtett határozatát hozná újabb vizsgálat alá, — mivel némely felső-fejérvármegyei faluknak Miklósvár-székekkel teendő egyesítése esetén is nem N. Ajta, hanem Miklósvár határozatott székezőhelynek az 1810-beli 49 javasolt czikk

ezen szavainál fogva: Pro loco praetorii et carceris, pro sede filiali Miklósvar, pagus Miklósvar defigatur. — Fizetéses táblabírákka beiktattak: Henter Sándor, Bartha Sándor, Dónáth Mihály, Kálnoki András, Gazdag István, Incze József. Ezen girásszék tartása közben a hivatalát dicséretesen folytatott Benkő János királyi adószedő meghalván, helyébe helyettesül Antos József nevezteték. Erd. Hir.

Január 25—26kán egész Erdővidéken nagy vízáradások voltak; a legkisebb folyók is veszélyezteték az átkelést, s a közösülés az imént említett napokon egészen megszűnt. Füle helységben több mint 60 ház tölt meg vízzel s a lakosok részszerint odahagyják házaikat, részszerint a házfödélén kerestek menedéket. Erd. Hir.

Tegnap azaz márt. 11kén egész nap irtoztató szélvész (orkán) dühödött Budapesten, számos házfedelet megszagatott s le-sujtott, tűzfalakat ledöntött, eserép s téglatorodékkal s omladékkal számos embert megsebesített, néhányat holtra zázott, minden járást kelést veszélyessé tett, Dunánkon hajót súlyesztett, felduzasztott hullámit a hajóhídon keresztül csapdozta, s embert sodorván hajókról le a felbőszült folyam habjaiba temet s a t. — Ha itt ennyi kárt s pusztítást okozott e szörnyű vihar: képzelhetni mennyi rombolást tett országunk szerte s egyebütt, főkép szabadon, hol iszonyu mérge tarabb tért nyerhete!

A N G L I A.

Az alsóház febr. 19iki ülésében Henniker lord benyujta egy kérelmet, mellyben a földművelő osztály inségéről tétetek panasz. E kérelem vitája alatt a már gyakran meghányt kérdés jött ismét szóba, t. i. a gyártók s földművelők érdekeit tárgyzó s benne sok vett részt a tagok Közül. Finch ur azt vélte: nagy balgaság volna hinni, hogy a mezei gazda s gyártó érdeke szembe ütközik egymással, sőt inkább ő meg van győződve, hogy a gabonatörvény eltörlesztése egyiknek ugy fog ártani, mint a másoknak. Walker ur védelmezé Irland telekbirtokosait azon vád ellen, mintha bérlőiket zaklatnák. Igaz, őket igen gáncsolhatni, hogy jövedelmüket külföldön költik, de az ország igaz kinczöji a középosztályok, mellyek a földeket a nagy birtokosaktól kibérlik, s azokat az albérlőknek megbírhatlan áron engedik ált. A felsőház ülésében febr. 20ikán Berley, (egykori kincstári kanczellár Vansittard, köztudomás szerint igen jámbor ember) kérelmet nyujta

be az uralkodó egyház javára a Dissenterektől; King lord pedig szinte a Dissenterektől az uralkodó egyház nyomásai ellen. — Az alsóház ülésében febr. 20ikán. Grotte ur által benyujtott kérelme Allhallow községnek Londonban, a nem rég neki adott lelkész ellen, érdekes vitát gerjeszte. A község t. i. pauszakodik, hogy a lelkész kivülök még négy helyen van alkalmazva, s igen hihető, hogy közöttük lakni nem fog, s azt véli, hogy ha valamely lelkésznek észtehetségiért fizet, azokból hasznót is akar látni. Nem voltak szerencsésbék az előbbivel, ki 18 évig huzá a községtől jövedelmét a nélkül, hogy csak egyszer is láttatta volna magát a községben. Sir I. Wrottesley hozzá adá: e hiba a rendszerben fenekül. Anglia püspök-egyházában 3678 jövedelembirtokos van, ki a község közt nem lakik, s ezekből mintegy 1139, évenkint 300 ft. st.get huz (3000 peng. for.) míg vicariusaik (helyetteseik) évi fizetése általjában 60 ft. Illy gazdálkodás mellett az egyház soká nem állhat fen. R. Inglis e gazdálkodást azzal igyekezett mentetetni, hogy egyszerre több rendű jövedelem-bírás, s távollét a községtől egykoru az egyház behozatalával. Hogy a fiókegyházak, mióta tekintetesbék kezdének lenni, az anyaegyházaktól külön nem választattak, nem az egyház hibája. Ha a vicariusok illy csekély jövedelmet huznak, meg kell gondolni, hogy a fiatal emberek más szakokban (Fach) huzamosb ideig épen semmi fizetést sem huznak. O'Connor ur (irlandi követ) épen hasonló esetet mondhat a londonihoz, egy irlandi községből, mellyhez ő maga is tartozik. Ezen község már 150,000 font st.get adott protestans egyházra, s a legvénebb agg sem emlékezik ott valaha protestans lelkészre. Maga a vicarius is az egyházon kívül lakik, sőt még az egyházi is 14 mérföldre lakik az egyháztól. Azonban nem rég össze gyűjtetett a község, hogy ezen egyháznak fizetése megszaportassék, s miért? mert olly messze lakik az egyháztól! S hogy az egész, koszoru nélkül ne maradjon, a sirásó, ki soha sem temethet protest. holtat el, nem lévén a községben protestans, az egyház tövében garázda v. kerítő-házat tart s égett-bort mér engedelem nélkül. — Az esti ülésben Littleton ur irlandi statutitoknok nyujta be egy kormánytervet az irlandi tizedek eltörlesztésire. Főpontjai következők: 1). A tizedmegváltás eltörletik, s helyette telekadó hozatik be, ugyanazon személyektől s ugyana-

zon értékben fizetve, bészedi az erdősz biztosság. 2). Biztosság neveztessek ki, melly Irland külön kerületiben az évi eladások számát, mellyeken az utóbbi 10 év alatt a' telek átengedteték, eszközölje ki; $\frac{4}{5}$ része ezen kieszközölt számnak lesz azon évi eladás száma, melly szerint a' telekadó számíttatni fog. 's a' t. — Első volt O'Connell, ki a' terv ellen kikelt, szerencsét kívánván a' hadministernek, hogy költségeit még elő nem adta, mert most már jól meggondolhatja: mennyivel kell még Irlandban a' sereget szaporítani, ha e' kormánytervet végre is akarják hajtani. Mert bármi csekélynek tartásuk is az Irek (irlandiak) eszét, olly bangabutáknak még sem fogják őket hinni, hogy által ne lássák: változtatott név a' dolgon nem változtat. Az igen tisztelt statutitoknak nagyon hibázik, ha hiszi, hogy a' tizedváltásbill a' tizedek értékét magasbra nem emelte. Gratian s' O'Dwyer uu. is indítványokat tőnek a' bill ellen, de azok nagy többséggel félre vettettek. — Az alsóház ülésében február 21ikén Wigny ur kérelmet nyújta be Cohen urtól a' „Brighton Guardian“ hirlap kiadójától, ki bizonyos gúnyírás végett Lennor nemzetség ellen a' chelmsfordi börtönben ül. Ő a' gúnytörvények megvizsgálását kívánja, 's panaszkodik, hogy megyéjéből eltávolított, holott megyéjében is van börtön elég. Shiel ur panaszkodott a' „The Pilot“ dublini hirlap elnyomatása miatt. Britt közönségnek úgy mond illy bánást túrné nem kell. Wilkes ur felelé: ő maga is sajnálja, de mivel a' Pilot kiadója benmarasztatott, hogy lapjába gúnyokat vett fel, a' biztosok a' fenálló törvényekhez képest kénytelenek voltak a' bélyeget (stempel, timbre) tőle megtagadni. — Az O'Connell által támasztott indítvány a' gúnytörvény javítása felől következő pontokat foglal: 1). A' gúnyirat törvényes definíciója állapíttassék meg azáltal, hogy a' rágalmazással egygyé tétessék; 2) jelöltessenek ki a' határok, mellyek a' nyilvános gúnyt a' magányostól elkülönítsék. Egy úttal szoros különzés tétessék a' fő 's mellékvétkesek között, 's ez utóbbiak törvényszék elé ne idéztessenek, mielőtt a' rágalmazás maga be nincs bizonyítva; 3) minden törvényszéki üldözés hivatalból szunjék meg, 's az csak a' magát megsértve hívó követelésére történjék; 4) a' bepanaszoltnak a' vádló ügyvéd beszéde után mindig jusa legyen még felelni; 5) külön eskütszéket kívanni csak a' bepanaszoltnak legyen joga; 6) némely esetekben az igaz-

ság-bizonyítás is engedtessek meg; 7) polgári vádakban a' perköltségek mennyisége a' birság 's kárpótlások mennyisége által szabályoztassék, (most néha 1 fillér v. batka (penny) kárpótlás íteltetik meg, 's 80 v. 100 ft. sterl. perköltség kívántatik). A' perköltséget azonban (a' törvényszéki árszabásokat) a' fennemlített elvek semmikép sem szabályozhatják. — A' Times is keményen kikelt a' gúnytörvények ellen, mert, úgy mond, mikép tudhatja a' lapárus: valljon a' lap, mellyet árul, három országszerte nem foglal é magában valaki ellen rágalmat? mire azonban a' gúnytörvény minden lapárust, 's nemcsak lap-kiadót kötelez.

Az alsóház febr. 21. ülésében két végzés történt, melly fontos mind magára, mind a' pártok helyzetére nézve. Chandos marq. ismért torytag indítványt tőn, hogy az ország terhei kevesbitése minden alkalmával, névszerint minden adó-leszállításkor szükség legyen előbb a' földművesi érdekeket szemügyre venni. Másik tory szónok Sir E. Knatchbull, mint második indítványtevő lépett elő, 's az előbbi indítványhoz állott, melly által l. Althorp finansztervét akarák meg dönteni, melly az adóleszállításban legközelebb a' város-, 's iparérdekeket védi. Althorp csak azt gördíté ellen, hogy az általa javasolt adókevesbités minden osztályra jótékony leend, 's hasznos mind a' földművelésnek, mind a' kereskedésnek, 's iparnak. Ha bebizonyíthatni, hogy a' szalad- v. malátaadó súlyosabban nyomja a' népet, mint az ablakadó, szállíttassék az e' helyett le. Ő megmarad a' mellett, hogy a' tizedmegváltás, 's a' szegényi adón könnyítés földművesi érdekre nézve legjótékonyabb lesz mind azok között, miket most ajánlhatni. Erre vita támadt, mellyben nem csak a' torytagok 's a' nagy telek-birtokosok képviselői, hanem a' radicalok közül is néhányan az indítvány mellett nyilatkoztak. Cobbet a' mostani pénzlábat (keletet) támadá meg, 's minden lerovást haszталannak monda, ha csak az 1792. pénzállásra vissza nem térnek; erre pedig a' nemzeti adósság lerovatása, vagy leszállíttatása mulhatlan szükséges. Evans, 's Robinson a' ministerek mellett szóltak. — Midőn Cobbet egyedül maradni látszék, hozzá csatlakozék O'Connell is, még pedig szembeötölő javaslattal t. i. a' nemzeti adósság-leszállítással. Erre Stanley statutitoknak kelt fel, kimutatá a' pártok vegyületét, 's a' legkülönbféle ohajtások zavarékát, mellyet az indítvány bizonytalansága még öregbit. Kérdezé azután a' házat:

járulhat e oly szemtelen, 's rakonczátlan javaslatához, melly nemzeti hűséget 's hitelt szegni képes? Hangos ismétlett tetszés követé a' szólót. Sir R. Peel azon javaslatához állott, hogy az ablakadó helyett azon adók törlesztesenek el, mellyek a' földművelést leginkább nyomonják. Ellenben marczona keserűséggel nyilatkozott O'Connell szempontja ellen a' nemzeti hitel iránt: „Szívemből örvendek (ugymond) hogy a' tisztés ur politikai hitével ma oly nyíltan lépett fel. Ha majd az unio-felbontást fogjuk kérdés alá venni Anglia 's Irland közt, azonnal tudni fogjuk, milly elvek törnének elő, ha e' felbontást megengedüök. Oh ti mindnyájan, kiknek pénze vagyon Irland nyilvános hitel-táraiban, ti kik földet, vagy bármit bírtok most Irlandban, tanuljátok a' tisztés ur ezen nyilatkozásából, mit várhattok olly népgyülekezett kegyelmétől, mellyben ezen ur befolyása olly hatalmas (zajos hosszan tartó tetszés, mire Peel megfordulva, 's szemét O'Connellre szegezve) „Köszönöm zsidó, hogy e' szót kiejtéd“ (ezen kifejezéssel Shakspeare Velencei kalmárja ismért helyére, 's O'Connellre czélozván, hahótás kaczaj üte ki) „Ezen egy szó az unio-felbontás kérdését előre elhatározta.“ (új tetszés.) Szavazásra kerülvén a' dolog, noha tömve volt a' ház, a' szavazatok igen egyensúlyban maradtak. Chandos marquis indítványa 206. szóval 202. ellen félrevetettet. Ezután Sir E. Knatchbull azon végzésre jött, mellyet a' ház febr. 13 O'Connell indítványára 167. szóval 74. ellen tett, hogy b. Smith irlandi bíró ellen rendetlen, 's pártos viselete végett nyomozás tétessék. Tudva van, hogy e' kérdés iránt a' ministerek meghasonlottak, minthogy többen mellette, Sir I. Graham, és Spring Rice pedig ellene azavaztak. Még a' ministeri lapok is ellene voltak, mivel a' bírói tekintetnek Irlandban igen árt-hat. Knatchbull ez oldalról kíváná a' végzést vissza vétetni. A' vádlott bíró sok védőre talált, 's a' ház (ugymond a' Morning-Chronicle) ugy fel volt O'Connell, 's minden javaslata ellen, indulva, hogy a' visszavételt 161 szóval 155 ellen elhatározta, noha Althorp és Stanley ellene nyilatkoztak, minthogy illőbb lett volna, ha a' bíró felmentetése a' nyomozás után történt volna meg.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Követház ülésében febr. 21. Bavoux ur javaslata elfogadta után a' házassági válás iránt, Giraud ur kérdést tehetni kívánt azon helyzetről, mellyben az ország e' pillanatban vagyon. A' kamara az elnök által kérdetve

kinyilatkoztatja, hogy őt hallani akarja. Giraud ur: „Hiedelmem szerint nem csalódom, ha mondom, hogy az elmék igen felingerültek, 's az előterjesztett terveket figyelemmel nem követhetik.“ A' centrum: „sőt inkább!“ Giraud: „Azonban a' nyilvános esend az ország több pontin koczkáztatott. Kérem a' ministert: képes é a' pártokkal megvíri? (Barthe ur igent int fejével). Ha nem képes, nyilatkoztassa ki tehetlenségét, ha csak, a' legnagyobb felelősséget nem akarja magára vonni. Fulchiron: Én szót kívánok (nevetnek). Az elnök: nem Önhöz intézve a' kérdés. (köz nevetés). Barthe ur Fulchiront hallgatásra inti, 's a' szószerkebe lép. „Uraim, ugy mond, e' tárgyak a' kormány figyelmét is magokra vonták; a' kormány elhatározta, hogy holnap törvényterv adassék az urak elibe az egyesületek felől. A' centrum: bravo! Jobbról: micsoda komédia! Viennet: Ezt kívántam én. — Igen élénk forrongás, az ülés felfüggesztetik. — Mahul, Fulchiron, Duvergier de Hauranne, Viennet, Royer-Collard, Madier de Montjau urak tetszést jelentve Barthe ur körül tolonganak. Febr. 25ikén Barthe ur szót nyer a' kormányterv közlésére.“ Uraim, midőn a' julius-revolutio első idejében a' republicanusok az alkotmányos kormányt menetében akadályozni akartak, a' népség szelleme ellenállott, 's a' nemzeti őrség önszántából felkelt elszélyeszeni őket. A' nemzet akkor is ugy mint most alkotmányos igazgatást akart 's a' t. Ezután a' pecsétör az egyesületek előhaladásáról szól, 's azt állítja, hogy országszerte hemzsegnek mindenütt a' rendtelenség baráti. Rajzolatjában mindazáltal, mellyet rólok adott, kudarcot vallottnak állítja magát. Miután ezen egyesületek eszközeit ugy mond megtámadták, 's a' nyilvános laptözsérek ellen törvényt hoztak, csak nem fognak vonakodni azokat kűtfejükben megtámadni. Ő tehát a' fenytő törvénykönyv rendelését az egyesületek iránt tágíttatni kívánja. Erre Barthe ur terve egyes rendszabásira megyen által, 's azt akarja megmutatni, hogy az egyesület vétségei az álló törvényszékek, ne pedig a' változó eskütszékek elibe idéztessenek 's a' t. — Febr. 22iki ülésben Soult marsal azon kérelmekre, mellyek Napoleon nemzet-sége visszatérését kívánták 's a' t. beszédet mondott a' követházban. Némelly hírlapok azt állítják, hogy Guizot ur készítménye az: „Uraim! ugy monda, a' király kormánya felvilágosítással tartozik a' kamarának a' ma előterjesztett kérelmekre. Franciaország telve

Napoleon emlékével. Noha e' hősnek a' szabadság nem minden intézvényit dicsérheti, 's a' sors nagyságától megfosztá, olly dicsőséget hagyott hátra még is, melly nemzeti erő. A' király kormánya hű Franciaország érzelmeihez osztozott annak vonzalmában Napoleonhoz, 's azt a' császár szobrának a' nagy sereg oszlopára felállítatásával fényesen megmutatá. A' király maga volt vezére a' beavatásnak. E' közben még is lehetlen feledni, hogy a' mit Franciaország Napoleonnak köszön, egyedül neki, 's lángeszének köszönheti. Soha emlék személyesb nem volt övénel. Még is azon érzelmeket, mellyeket ő önt belénk, nemzetségre is ki akarják terjeszteni. E' nemzetség most az ellenkező pártok középpontjává lett. A' kormány mind ettől nem tart, mert ismeri Franciaország szándékát. Franciaország midőn kormányelvet választott, még fiját sem választotta Napoleonnak. Bár azonban e' cselszövényektől a' kormány nem fél, még sem kedvezhet nekik. Napoleon nemzetsége tagjai a' külföldön sem menekhetek cselszövényektől meg 's Franciaországban politikai csalások és számolások tárgyai lennének. Elég buzongási anyag van köztünk nyugtalanságra, hogy sem ujjakkal szaporítsuk azt. Kivánatos volna ugyan, hogy Napoleon nemzetsége tagjai baj nélkül jöhessenek Franciaországba vissza, de még nincs itt ideje. — A' király kormánya kötelességének hiszi e' tekintetben rendíthetlen elhatározását kifejezni. — A' Moniteur febr. 27. a' csend-főispántól (Gisquet-től) felszólítást közöl a' Párisiakhoz, mellyben őket inti, hogy a' zendítőkkel ne találkozzanak az utcákon. Következő helyeket közlünk belőle: „Párisiak! A' nyilvános csend 's törvények jobbíthatlan ellenei a' fővárosban néhány nap óta újra zavart akarnak indítani. Ha e' garázda merészletek a' törvény egész szigorúságával nem fenýítettnének, csak a' esendes polgárok szenvednének. Az igazgatás a' zendítők közül némelleyeket már elfogatott, 's a' törvényszékeknek adott át, 's a' csendbontók közül senki sem menekhetett volna meg, ha csak csoportjaikban számtalan ártatlan, de gondatlan ember nem találkozott volna, kiket csupa ujságinger esődíte oda. E' végett gyakran megtörtént, hogy a' vétkesek elfogathatásuk előtt elfutottak. Páris lakosi! Háznépeitek, 's a' nyilvános érdek nevében kérek, távozzatok azon pontokrul, hol csoportozások történnek. A' rend ellenségi magokra hagyatva, ki nem kerülhetik a' rájuk váró

büntetést. A' zendítők a' mult napokban láthatták, hogy erőködésök a' nyilvános hatalom szilárdságán megtört; ha vakmerőségöket megújítják, tudják, hogy a' hatóság el van szánva erejét megkettőztetni, kötelessége teljesítése 's a' főváros nyugalma biztosítása végett 's a' t. A' felszólítás végihez az 1831 april 10. törvény csatoltaték az összecsoportozások ellen. — A' lyoni Précurseur a' gyárfők 's legények nevében nyilatkozást közöl, mellynél fogva ellenmondanak azon hírnek, mintha közöttük egyenletlenség ütött volna ki, 's a' legények a' gyárfőktől kárpótlást kívántak volna az elmulasztott napokért. Sőt, ugy mond, egyességök soha szorosb nem volt, minthogy saját érdekek kívánja ezt. A' Précurseur erre következőleg elmélkedik. „Hétfőn valamennyi gyárfőnél minden különység nélkül, akár hozzá állott a' munkások javaslatához, akár nem, ismét elkezdődnek a' munkák. Ez igen okos határozás, melly a' munkások becsületére válik. Valóban igazságos is, az elkezdett darabokat a' kialakult áron elvégezni, bármi elégtelen a' bér. De ha egyszer a' kötelezvények lélekisméretesen teljesítették, a' munkások a' szabad munka-jushoz fognak visszatérni, 's csak olly áron munkát vállalni, mellyet elegendőnek ismérnek. Azon gyárfők, kik azt megadni vonakodtak, kikiáltanak, 's azon munkások, kik egyik vagy másik gyárfő-kikiáltatása miatt kenyér nélkül maradnak, pénzajánlásokkal fognak segítettni. Ezen ajánlatot a' legények már szavazták is. Ezen ajánlat minden mozgásban levő szövöszéktől naponként $\frac{1}{4}$ frankra rug. Hihető, hogy a' gyárfők is hasonló rendszabást szavaznak. Végre, ugy mond a' Précurseur, nem kételkedünk, hogy más ipar-ághoz tartozó munkások is segíteni fogják testvéreiket a' munkafelszabadításban. A' lyoni könyvnyomtató egyesület már tegnap jó példával ment elő. Az egyesek (Uniste, mint: paszománt-kötő, aranyozó 's a' t.) részükről ugyan e' ezélra tetemes összességet szavaztak. — A' törvényterv szabálya, melly az egyesületek vétségei elítélhetését a' páirkamarára akarja tolni, nem igen inyére van a' magas kamarának. Bizonyos páir e' tekintetben azt mondá: „Lássák az urak, törvényök csak tör v. kelepce nekünk. Még mindnyájunk nyakába kerülhet.“ — Febr. 25. számos constit. követ összegyűlt a' mondott törvényterv felől tanácskozni. Elvét és szabályit egyhangulag félre vetették. — Bizonyos követ, ki a' republicanusok feje, azt

mondá társihoz: „E' törvénnyel csak nekünk szolgálnak. Az egyesületek nyilvánossága kockáztat bennünket. Ezentul titkosak lesznek; 's hasznunkra inkább mint ártalmunkra.

A' National szerint az utolsó, Párisba érkezett telegraphi hir egészen különböző lesz attól, mellyet hirdettek. Gasparin préfet, ha jól van a' National tudósítva, így fejezte ki magát: „A' csoportozások mindig fenyegetőbbek lesznek, az utczákon elterjedt népség megszámlálhatlan. (utóbbi hírek még mindig csendesnek mondták a' várost) — Az orleansi hg felábadt, 's meglátogató a' ministereket, úgy szinte Pozzo di Borgo grófot, 's a' belga küldöttet. — Telegraphi tudósítás jelenté, hogy St. Etienneben és republ. zajgások ütöttek ki. — Páris febr. 25. d'Argout, 's Barthe urak alatt belső politikánk oly fordulást vesz, mellyet nem mindenki egykedvűleg néz. Ezen ministerek Viennet ur elvére állanak úgy, hogy a' jelen törvényszerűség elöl bennünket, 's hevenyében oly új törvényeket javaslanak, mellyek azon ígérettel, hogy a' mostani ülés a' charta határozásait végre fogja hajtani, nem látszanak megegyezni. Nem akarom vizsgálni: vajon é joguk illyes rendszabásokra vagy sem? minthogy itt inkább győzedelemre, mint jogra kell tekinteni; én csak a' sebes bánásra teszem figyelmessé, 's a' hírlapok elmékedésire. A' lapozsáerek ellen hozott törvény után, az ellenmondó 122 golyó daczára, — Persil ur bélyegtörvénye után a' politikai dalok ellen, — d'Argout ur parancsa után a' böjti tánczok ellen, — 's ama' kivihetlen rmdelése után Giquet urnak a' játékszin ellen, — ennyi oly hirtelen egymásra következett jelenések után — jó Barthe ur az igazság-minister törvényterve a' gyülekezetek v. egyesületek ellen. Ezen egyesületek különfélék, 's nincsenek hatalom nélkül. A' kamarában e' javaslat ellenszegülésre talál, 's heves zivatart fog okozni, de talán keresztül megyen. Végrehajtása azonban súlyos lesz. Még a' júliusi zendülés első idejében is, midőn nyugalomra nagy szükség volt, langynak mutatkozott a' nemzeti őrség a' klubbok ellen. E' törvény a' buzongást az egyesületekből a' sajtóba fogja hozni, 's abban fog maradni, míg a' sajtó ellen is rendszabást nem tesznek, 's akkor a' nyilván vitáskodó egyesületek helyébe összeesküvések lépnek. Mert engedvényt kivált Barthe ur törvénye óta nem gondolhatni. — A' Moniteur febr. 25. ezeket közli a' St. Etiennei zavargásokról. Egy csoport gyűlt a' városbáztérre, melly republicanus dalokat zengett, 's illyes

lármát űzött, az elszélyesztő felszólításnak pedig ellenszegült. Néhányat pattogóbb vezérek közül a' sorkatonaság 's a' nemzeti őrség elfogott. Midőn a' fogházba vitetnének, kövekkel hajigáltak a' katonaságra, 's a' foglyokat ki akarák szabadítani. E' történet alatt egy esendtsizt gyilok által halálos sebet kapott. 'S más csendbiztos is megsebesített a' városház lépcsőjén azon pillanatban, midőn a' zaj támadt. A' vezérek között munkást nem láttak; sőt inkább nagy száma a' nemzeti őrség csapatival vonult az utczákon keresztül, 's épen úgy igyekezett a' rendet helyreállítani, mint ez. A' tegnapi hir a' zendülés végét 's a' főbkek elfogatását jelenti. — Párisban a' Moniteur szerint febr. 24. csend uralkodott. — A' febr. 26. Moniteur már közli a' hirtelt törvénytervet az egyesületek ellen, mellyeket egy nappal előbb az igazság-minister a' követházban előadott. Igy szól: 1. czikk. A' fenyítő törvénykönyv 291. czikkje több mint 20 személyből álló egyesületekre alkalmazható, habár ezen egyesületek kisebb számu részvevőkből álló szakaszokra oszlanék is, 's nem mindennap, vagy nem bizonyos napon gyűlne is össze. 2) Minden, ki fel nem hatalmazott vagy felosztott egyesületben részt vesz, két hónapos fogságtól egy évesig 's 50 frank birságtól 1000ig bünhődjék. Ismétlés esetében a' büntetés megkettőztethetik. Az elítelt ez utóbbi esetben, bizonyos idő alatt, mellynek a' kétszerezett büntetés legynagyobbját meghaladni nem szabad, a' magas csendtiszség felvigyázata alá tétetik. — A' mondott egyesületek által elkövetett vétségeket az alkotmányos charta 69 czikkje szerint az eskütszék, a' mostani törvény és a' 291 czikk. áthágását pedig a' fenyítő tisztség ítélje el.“ (Az említett 291 czikkje a' fenyítő törvénykönyvnek így szól: „Semmi több mint husz személyből álló egyesület, mellynek célja mindennap, vagy bizonyos napokon összegyűlni, hogy vallásos, tudományos, politikai, vagy más tárgygal foglalkozzék, nem máskép, mint a' kormány helybenhagyásával 's csak azon feltételek alatt állhat össze, mellyeket a' kormány illyen társaság elé adni jónak látand. Ezen czikkben érintett személyszámhoz azok, kik a' házban, hol az egyesület összegyűl, laknak, nem számoltatnak. — Nantesből febr. 20. írják: „Tegnap 4 órakor a' republ. társaság tömérdek nyomtatványokat osztta szét a' közönség közt, mellyekben elveit tárja ki. Ezek közt egyetlen egy a' párisi társaságé. Ennek következő ezime volt: „Az ember-'s polgárjusok társasága a' nantesiakhoz, a' nép-

szerű sajtó utolsó szólása.“ — Ezen nyomtatványokat a' nantesi társaság tagjai, mindnyájan vörös nyakkendősen, kiáltozták 's árulták. Kevés pillanat alatt valamennyi példányt elkapták; az eladás ma is tart, 's a' sajtó nem győzi a' vevők hevét kielégíteni 's a' t. — A' Gazette de France: Franciaország jelen állapotjáról így szól: „Milly látvány most Franciaország! Lyonba 30,000 főnyi sereg gyűl össze; Páris környékén 60,000 tanyáz. Marseille, Nimest és Grenoble fegyverrel kell tartani féken. A' pairkamarában a' rendőrség szaporításról fog szólni. Párisban tömérdek városhajdu, de kik a' szolgálatot nem győzik, 's kik könnyebbségére a' játékszínket előbb akarják bezárni; — a' fogházak tömve, a' bíróságtalok halmozvák polit. pörökkel. Viadal, szenvedély, harcz mindenütt 's a' t. — Párisban febr. 23kán is nyugtalan volt az éj. A' Moniteur következőt mond felőle febr. 24. — Délelőtt st. Martin kapuja előtt némely csoportozások történtek; egy ember szegletköre állván a' Populairt akarja elolvasni (Cabet ur szerkesztése alatti republ. lap). Néhány megjelent városhajdu kövekkel fogadtatott, egy csendbiztos keményen megsebesített. Az olvasó, és segéde befogatván a' törvényszéknek adattak által. Néhány órával később számos csoportozás történt a' börze-téren. Helyhatósági őrsapatok és sorkatonaság, kiket csendbiztosok vezettek, többször szélyelűzték azt, miután a' törvény-szabta előleges felszólítások megtörténtek. 6¹/₂ és 7 óra közt estve újlag számos gyűlevész torlott a' Montmartre uton össze, 's egy szalma váz t hordozott diadalban. E' csoportot a' városhajduság csak hamar eloszlatá. 8 óra felé ismét összecsoportoztak néhányan st. Martin kapu előtt, 's a' boulevardok felé vonulván egy fegyvercsiszár boltja előtt megállottak. A' rakszekrény üvegeit betörték, hogy fegyverhez juthassanak, azon pillanatban rajtok úte azonban egy osztály őrség, 's a' kolomposak közül többet elfogott; más nyugtalanok a' fiatal fákat szaggaták ki fegyverül, de az őrség érkezteré elfutottak. Estve 10¹/₂ órakor a' boulevardokon már csak élenkebb ide 's tova hullámozást lehet látni, de

rendetlenség többé nem történt. A' köz bátorság mindennyi kísértésre sem zavarodott meg. A' lyoni nyugtalanóságok is csilaposznak. Azonban igen számos elfogatás történt, a' foglyok: „Éljen a' republica“ — „Fegyverre republicanusok“ kiáltással vonultak az utcákon végig.

SPANYOLORSZÁG.

Az Indicateur de Bordeaux következő híreket ír Bayonnebol febr. 22kéről: Valdes, a' navarrai pártosok megtérítésére egészen új rendszabásokhoz fogja, mellyek a' roszat szükségkép vagy megszüntetik vagy még gonoszabbá nevelhetik. Rendelést ad ki t. i. mellynek erejénél fogvást: a' lázadó csoportokban katonáskodók ha nyolcz nap alatt lakjaikba csöndesen visszatérnek, föltételetlen bocsánatot nyernek; ha nem, szüleik 's atyjokfiat vitetnek tömlőczre 's mind saját mind ezek jószágai elkoboztatnak. E' hirdetésre egyedül Pampelunából (Navarra fővárosa) 500nál többben mentek ki anyák és hűvesek fölkeresni fiaikat 's férjeiket, hogy őket hazatérésre bírassák, de mint hallik nagyobb résztint sikeretlen siránkozással térének vissza. Mások, kik a' navarrai nép elszántságát ismerik, e' rendelésből a' legrosszabb következéseket jósolják. A' dolog állásának minden esetre fordulnia kell. Maga Valdes elhagyá Pampelunát, de magával vivé a' foglyokat is, hogy mint gyanítják, Santandernél őket hajóra ültetve, a' Philippini szigetekre számkivetésbe utasítsa. Ugyanő, egy másik rendeletében, mindenmü fegyver-gyártást, valamig a' támadás egészen le nem csilapul, az egész tartományban megtiltott. Ismét, hogy 4000 duro-t fizessen büntetésül minden helység, mellyben valamely kurir feltartóztatnék, 's e' birságban a' pap és bíró is részesüljenek. Mig Valdes e' rendeléseivel foglalatoskodik, más vidékeken a' esztázás szakadatlan foly. Amor ezredest Estella városban magok az insurgensek fogadván őket, de az őrsereg jól készülve fogadván őket, hosszú verekedés után végre is visszanyomta 's mintegy nyolczvanat lekonzolt. A' támadók száma 1600 volt. Szaladásban minden tábor- 's élelem-szereiket elveszték. —

A' gabona pesti piaci ára martz. 11 ^{ken} 1834:							Pénzkelet:				
psz. m. val. gar.	legjobb	közép	csékély	psz. m. val. gar.	legjobb	közép	olcsó	Bécs martz. 8. án középár pengő pénzben			
Tisztabuza	116 ¹ / ₂	106 ¹ / ₂	—	Zab	42	40	38 ¹ / ₂	Status 5 pC. kötel.	97 ¹ / ₂	Bécs 2 ¹ / ₂ pC. bankók.	56
Kétszeres	76 ¹ / ₂	73 ¹ / ₂	—	Köles	—	—	—	„ 4 pC.	88 ¹ / ₂	Kam. 2 ¹ / ₂ pC. kötel.	—
Rozs	55 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	50	Köleskása	—	—	—	„ 1820 ¹ / ₂ köles.	—	Bankrészevény	1246 ¹ / ₂
Árpa	52	50	—	Kukoricza	52	50	48	„ 1821 ¹ / ₂ „	137 ¹ / ₂	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkezteti Helmezy. Nyomatja Landerer.